

MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN

Advies

van 29 september 2005

over de milieuprioriteiten van het

Britse voorzitterschap van de Europese Unie

D/2005/7080/A33

Overname wordt verwelkomd, mits bronvermelding

© 2005 Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen
Kliniekstraat 25, 4de verdieping
B-1070 Brussel
tel. 02-558 01 30
fax 02-558 01 31
e-mail: info@minaraad.be
internet: www.minaraad.be

Inhoudstafel

Krachtlijnen van het advies 5

Inleiding 7

I. Situering 9

I.1. Een proactieve Vlaamse houding 9

I.2. Leeswijzer 10

II. Adviestekst 11

2.1. Europese strategie duurzame ontwikkeling 11

2.2. Klimaatverandering 14

2.3. REACH 17

2.4. Financiële perspectieven 20

2.5. Strategie ter verbetering van de luchtkwaliteit en de NEC-richtlijn 22

2.6. Betere regelgeving 24

2.7. Dienstenrichtlijn 25

Krachtenlijnen van het advies

Tijdens het tweede semester van 2005 wordt het voorzitterschap van de Europese Raad waargenomen door het Verenigd Koninkrijk (VK). De MiNa-Raad is van mening dat Vlaanderen zich zo goed mogelijk moet voorbereiden om op optimale wijze bij te dragen aan de totstandkoming van het Europese milieubeleid. In dit advies worden aanbevelingen geformuleerd m.b.t. de standpunten die de Vlaamse overheid zal innemen. Deze aanbevelingen gaan in op zeven Europese (milieu)beleidsdossiers die de MiNa-Raad momenteel prioritair acht.

1. **Europese strategie duurzame ontwikkeling.** De Raad is van mening dat er hoogdringend werk gemaakt moet worden van de actualisering van de Europese duurzaamheidsstrategie. Hierbij moet de aandacht uitgaan naar een betere strategische beleidsvoering, meer beleidsintegratie, participatie en kennismanagement. Inhoudelijk moet de strategie vooral zorgen voor een heroriëntering naar meer duurzame productie- en consumptiepatronen.
2. **Klimaatverandering.** De Raad stelt dat Vlaanderen de huidige hoge energieprijzen als een signaal moet interpreteren om het energiebeleid bij te sturen vanuit een duurzaamheidsperspectief. Dit betekent dat er een geloofwaardig beleid moet gevoerd worden, gebaseerd op een langetermijnstrategie en waarbij de gestelde klimaatdoelstellingen effectief gerealiseerd worden.
3. **REACH.** Het is aangewezen dat de Europese Unie de herziening van het Europese beleid rond chemische stoffen tijdens het Britse voorzitterschap kan afronden. Hierbij moet Vlaanderen pleiten dat de oorspronkelijke doelstellingen van REACH niet overboord gegooid worden in het intense politieke debat dat op dit ogenblik gevoerd wordt.

4. **Financiële perspectieven.** Van de huidige besprekingen moet gebruik gemaakt worden om het budget van de Europese gemeenschap beter in te schakelen in het beleid voor duurzame ontwikkeling. Voor de meerderheid van de Raad betekent dit o.a. dat er niet gesnoeid mag worden in de middelen voor plattelandsontwikkeling, LIFE+ en Natura 2000.
5. **Strategie ter verbetering van de luchtkwaliteit en de NEC-richtlijn.** De Europese Strategie lucht moet vastgesteld worden door de Europese Raad en moet als basis dienen voor een vernieuwd beleid rond luchtkwaliteit. Een voorbeeld is de implementatie van een Richtlijn over fijn stof. Deze problematiek is uitermate belangrijk aangezien dit kan leiden tot de noodzakelijke verbeteringen van de luchtkwaliteit in Vlaanderen.
6. **Betere regelgeving.** De MiNa-Raad benadrukt dat de Vlaamse Regering moet voorkomen dat de initiatieven rond betere regelgeving, bewust of onbewust, leiden tot een verlaging van het milieubeschermingsniveau of een vermindering van de effectiviteit van het milieubeleid.
7. **Dienstenrichtlijn.** Vlaanderen moet op Europees niveau ermee voor zorgen dat de dienstenrichtlijn niet zal leiden tot een ondergraving van de bestaande milieuwetgeving.

Inleiding

De krijtlijnen voor het Vlaamse milieubeleid worden in belangrijke mate uitgezet op Europees niveau. De MiNa-Raad besteedt dan ook steeds meer aandacht aan de opvolging van het Europees milieubeleid. In zijn advies van 7 oktober 2004 pleitte de Raad voor “een meer actieve opstelling van Vlaanderen bij de voorbereiding en de uitvoering van het Europees milieubeleid”.¹ Op 10 juni van dit jaar organiseerde de Raad een hoorzitting in het Vlaams Parlement om dit thema verder uit te diepen. Via een betere samenwerking tussen alle betrokken partijen (middenveldorganisaties, adviesraden, parlementen, administratie en kabinetten) moet Vlaanderen in staat zijn om sneller te kunnen reageren op Europese initiatieven. Waar mogelijk moet er van in de initiële fase van de besluitvorming opgetreden worden om te komen tot een regelgeving die aangepast is aan de Vlaamse situatie.

De MiNa-Raad wil het Europees debat niet alleen voeren op het institutioneel niveau over bv. welk type overleg nodig is. Ook inhoudelijk moet het Europees milieubeleid opgevolgd worden. De Europese agenda wordt grotendeels bepaald door het land dat voorzitter is van de Europese Raad. De MiNa-Raad formuleert z'n aanbevelingen dan ook in functie van de prioriteiten die door het Verenigd Koninkrijk naar voor geschoven werden voor hun voorzitterschap dat loopt tijdens de tweede semester van 2005.

Dit advies is tot stand gekomen op grond van een eigen initiatief van de Raad. De werkgroep Strategisch Milieubeleid heeft het advies voorbereid en kwam hiervoor tweemaal samen.

Hubert David
Voorzitter MiNa-Raad

1) MiNa-Raad, Advies van 7 oktober 2004, Over een meer actieve opstelling van Vlaanderen bij de voorbereiding en de uitvoering van het Europees milieubeleid.

I. Situering

1.1. Een proactieve Vlaamse houding

[1] **Europese coördinatie.** Gezien het belang van het Europees beleidsniveau voor het Vlaamse milieubeleid pleit de MiNa-Raad voor meer gestroomlijnde beleidsprocessen zowel tijdens de voorbereiding als bij de uitvoering van Europese regelgeving. Dit is noodzakelijk om de Vlaamse impact op en de Vlaamse opvolging van het Europees beleid te versterken.

In het advies van 7 oktober 2004 over een meer actieve opstelling van Vlaanderen bij de voorbereiding en de uitvoering van het Europees milieubeleid werden een aantal aanbevelingen geformuleerd. Hieronder worden de aanbevelingen herhaald die relevant zijn voor de inhoudelijke aanbevelingen uit dit advies.

- *Europese beleidsvoorbereiding.* De boodschap is om in een vroege fase meer in de Europese dossiers te investeren. Mogelijkheden daarvoor zijn o.m. Vlaamse ambtenaren sneller in Europese beleidsprocessen betrekken (als expert, piloot of gedetacheerde); deze ambtenaren op hoofdlijnen al een politiek mandaat meegeven; ook vanuit het Vlaams Parlement een vroege inbreng vragen (bv. via resoluties over prioritaire dossiers) en een gecoördineerde databank ontwikkelen om alle betrokkenen optimaal te informeren.
- *Politieke besluitvorming.* Op het vlak van de politieke besluitvorming moet er meer samenhang komen tussen het woordvoerderschap op de Europese milieuraden en op de voorbereidende werkgroepen daarvan. Verder is er nood aan een volwaardig nationaal coördinatiesysteem, o.m. voor het vastleggen van standpunten inzake Europees beleid. Het Vlaams Parlement zou op belangrijke beslissingsmomenten facultatieve adviezen moeten geven en daartoe debat met inbreng van maatschappelijke actoren en adviesraden organiseren.

1.2. Leeswijzer

- [2] **Prioritaire milieubeleidsthema's.** Het vervolg van dit advies bestaat uit een bespreking van zeven beleidsprioriteiten die van belang zijn voor het Europees milieubeleid. Sommige thema's, zoals het klimaatbeleid, werden expliciet door het Britse voorzitterschap als een prioriteit naar voor geschoven. Andere thema's (bv. de financiële perspectieven) worden besproken omdat ze mogelijk een belangrijke impact op het milieubeleid kunnen hebben. De bespreking gebeurt bij de zeven thema's volgens een gelijkaardig stramien. Eerst wordt het thema gesitueerd waarbij ook de meest recente beleidsevoluties toegelicht worden. Vervolgens wijzen we op de bestaande knelpunten. Ten slotte formuleert de MiNa-Raad voor elke milieuprioriteit aanbevelingen m.b.t. de standpunten die de Vlaamse overheid volgens de Raad zou moeten innemen.

II. Adviestekst

2.1. EUROPESE STRATEGIE DUURZAME ONTWIKKELING

2.1.1. Situering en evolutie

- [3] **Vernieuwing van de strategie.** Een belangrijke prioriteit voor het VK-voorzitterschap is de herziening van de Europese strategie voor duurzame ontwikkeling (SDS). Deze herziening was oorspronkelijk voor begin 2005 aangekondigd, maar is om diverse redenen uitgesteld (o.m. wegens een sterke focus op de tussentijdse herziening van het Lissabon-proces). Wel maakte de Europese Raad bij deze herziening op de Top van einde maart melding van de algemene context van duurzame ontwikkeling waarbinnen de Lissabon-strategie zich zou moeten situeren. Eind juni 2005 nam de Europese Raad vervolgens een verklaring aan over een aantal leidende principes (zoals participatie, integratie, voorzorg-principe, vervuiler betaalt) als basis voor de herziening die in het najaar is gepland. De Europese Commissie zou in de loop van oktober een mededeling uitbrengen m.b.t. de tussentijdse herziening van de SDS. Het VK-voorzitterschap plant op de Milieuraad begin december 2005 de aanname van conclusies over doelstellingen, indicatoren, opvolging en de externe (mondiale) dimensie. De Europese Raad eind december zal daar wellicht nog niet over (kunnen) beslissen. Wel wordt een stand van zaken opgemaakt en een tijds-pad vastgelegd voor de verdere herziening die vermoedelijk tijdens het Oostenrijkse voor-zitterschap (1e semester 2006) zijn beslag zal krijgen.

2.1.2. Knelpunten en uitdagingen

- [4] **Lissabon vs. duurzame ontwikkeling.** Op dit ogenblik is er duidelijk een sterk spanningsveld tussen de Lissabonstrategie en de SDS. Theoretisch moet het gaan om consistente politieke strategieën op het niveau van de EU, gericht op een lange(re) termijn en op een synergie tussen de drie dimensies van duurzame ontwikkeling. In de praktijk is er een sterke tendens (bij sommige lidstaten en zeker ook binnen de Europese Commissie) om prioriteit te geven aan de sociaal-economische doelstellingen van de Lissabonstrategie op een relatief korte termijn. Het gaat dan om economische groei, competitiviteit en werkgelegenheid met 2008 als planhorizon. Dan wordt de Lissabonstrategie opnieuw herzien. Deze focus kan er toe leiden dat de SDS en – meer algemeen – de lange termijnbenadering verwaarloosd wordt. De uitdaging is om beide strategieën op een meer coherente manier verder te ontwikkelen waarbij de korte termijnagenda op sociaal-economisch vlak (die uiteraard erg belangrijk blijft) bijdraagt aan de duurzaamheidsdoelstellingen op een langere termijn.
- [5] **De mogelijkheid van een akkoord.** Het meer algemene politieke knelpunt dat de Britten – gezien hun houding bij de discussie over de financiële perspectieven – binnen de EU momenteel op weinig goodwill zullen mogen rekenen en bijgevolg weinig gedaan zullen krijgen, speelt zeker een rol. Het meest haalbare lijkt dan ook te zijn om de herziening van de SDS zo goed mogelijk voor te bereiden, zodat het Oostenrijkse voorzitterschap dit proces zal kunnen afronden. In Wenen ziet men nu al de opportuniteit van deze situatie en zijn de voorbereidingen volop gestart. Alles wijst erop dat ze de ambitie hebben om van duurzame ontwikkeling tijdens hun voorzitterschap een topprioriteit te maken. Ze zullen zich dan ook hard inspannen om het dossier goed voorbereid overgemaakt te krijgen om er dan volgend jaar mee te kunnen scoren. Ook inhoudelijk lijken ze zich bewust van de uitdaging om een meer evenwichtige en consistente invulling te geven aan de drie dimensies van de SDS in relatie tot Lissabon.

2.1.3. Oriëntaties Vlaamse standpunten

- [6] **Vooruitgang boeken.** Gezien de achterstand die de herziening van de SDS opgelopen heeft, pleit de MiNa-Raad ervoor dat Vlaanderen erop aandringt dat dit jaar nog vooruitgang geboekt wordt zodat niet alles overgelaten wordt aan het Oostenrijkse voorzitterschap.

Binnen de discussie over de herziening van de SDS en de voorbereiding van het Vlaamse standpunt terzake kan Vlaanderen, voor wat het bestuurlijke luik betreft, het gezamenlijk advies van de MiNa-Raad met de SERV als evidente kapstok hanteren. Voor de inhoudelijke invulling is wellicht het concept van duurzame productie- en consumptiepatronen het meest geschikte aanknopingspunt. Enkele elementen voor de oriëntaties kunnen zijn:

[7] Bestuurlijk: *governance* voor duurzame ontwikkeling

Strategische beleidsvoering

- Het installeren van een cyclisch opvolgingssysteem met een jaarlijkse evaluatie van de vooruitgang en met bijsturing waar nodig; via *rankings* moet daarbij ook de uitvoering door de lidstaten mee opgevolgd worden.
- In dat licht is een bijsturing nodig van het systeem van de structurele indicatoren: deze moeten een evenwichtige invulling geven aan de drie dimensies van duurzame ontwikkeling.
- Het verbeteren van de *Impact Assessment* methodologie met als aandachtspunten een evenwaardige benadering van de drie dimensies, voldoende oog voor langetermijneffecten, de inschatting van monetariseerbare en niet-monetariseerbare effecten – ook van niet-actie – en externe kwaliteitscontrole

Beleidsintegratie

- Meer aandacht besteden aan de externe (mondiale) dimensie: systematisch inschatten van de mondiale effecten van EU-beleidsopties.
- Op niveau van de Europese Commissie garanderen dat de herziene SDS volwaardig wordt geïntegreerd in het beleid van alle directoraten-generaal (DG's) (gecoördineerd door het departement van de secretaris-generaal).
- In het kader van het subsidiariteitsprincipe een motiverend kader uitwerken voor de duurzaamheidsstrategieën van de lidstaten met een duiding van de thema's waarvoor wederzijds ondersteunende acties noodzakelijk zijn.
- Het creëren van een fonds om innovatie op lokaal vlak te stimuleren.

Participatie

- Het verder ontwikkelen van participatorische democratie op alle beleidsniveaus als voorwaarde voor een beleid inzake duurzame ontwikkeling dat wordt gedragen en via coöperatie garanties biedt voor meer kwaliteit en betere uitvoering.
- Mobiliseren van de interesse, de coöperatie en het engagement van het Europees Parlement en de nationale en regionale parlementen.
- Creëren van een volwaardig advies- en overlegmechanisme inzake duurzame ontwikkeling op EU-niveau waarbij alle relevante stakeholders betrokken worden.
- De herziene strategie op een ondubbelzinnige, duidelijke en coherente manier communiceren aan alle *stakeholders* (daarvoor is integratie in één overzichtelijk document absoluut noodzakelijk). Ook de opmaak en massale verspreiding van een vulgariserende samenvatting is wenselijk.

Kennismanagement

- Ontwikkeling van een beleidsprogramma op het vlak van economische instrumenten (subsidiebeleid optimaliseren gericht op duurzame ontwikkeling, onderzoek naar en beleidsmatige voorbereiding van de mogelijkheden van een fiscale hervorming in functie van duurzame ontwikkeling).

- Effectieve en efficiënte systemen uitwerken en toepassen inzake wederzijds leren en uitwisselen van beste praktijken (*peer reviews*, open coördinatie, kennisplatforms).

[8] **Inhoudelijk: oriëntaties naar meer duurzame productie- en consumptiepatronen**

- Respect voor de milieukundige draagkracht opnemen en in dat kader doelstellingen voor eco-efficiëntie en ontkoppeling tussen economische groei enerzijds en milieu-impact, materiaal- en energiegebruik anderzijds vastleggen.
- Het innovatiespoor (Lissabon) koppelen aan duurzaamheidsdoelstellingen; in dat kader het ETAP (*Environmental Technology Action Plan*) versterken met performantiedoelstellingen en oriënteren van investeringsstromen van publieke budgetten naar duurzame patronen (bv. via de investeringsprogramma's en het aankoopbeleid).
- Verdere specifieke aanbevelingen m.b.t. de inhoudelijke invulling van de SDS worden uitgewerkt in de fiches hieronder (zie vooral de fiches over het klimaatbeleid en de financiële perspectieven).

2.2. KLIMAATVERANDERING

2.2.1. Situering en evolutie

- [9] **De Kyoto-doelstellingen en het post 2012-beleid.** Van bij de start heeft eerste minister Tony Blair het klimaatbeleid naar voor geschoven als prioriteit voor het gecombineerd voorzitterschap van het Verenigd Koninkrijk van de EU en de G8. Er wordt van het voorzitterschap dan ook verwacht dat er vooruitgang geboekt zal worden op twee vlakken:
- De realisatie van de Kyoto-doelstellingen. Dit jaar is het Kyoto-protocol effectief in voege getreden. Daarenboven komt de deadline van de verbintenisperiode (2008-2012) al dichterbij. Om de geloofwaardigheid van het Europees klimaatbeleid te garanderen is het noodzakelijk dat de aangegeven doelstellingen gerealiseerd worden.
 - Ondertussen is ook het debat gestart over het klimaatbeleid op middellange- en lange termijn (post 2012). Om de klimaatdoelstellingen te realiseren (beperking van de opwarming met maximaal 2° C) zullen bijkomende maatregelen noodzakelijk zijn. Een efficiënt klimaatbeleid kan echter slechts gevoerd worden indien alle betrokken landen en sectoren deelnemen aan een toekomstig nieuw klimaatregime. Van het Britse voorzitterschap wordt verwacht dat het een belangrijke bijdrage zal leveren om het internationale klimaatbeleid vooruit te helpen.
- [10] **Gleneagles.** Op de top van de G8 in Gleneagles (juli 2005) werd echter een zeer mager klimaat-akkoord afgesloten. Het is een positief signaal dat de leiders van de geïndustrialiseerde landen de deur open houden voor toekomstige post-2012 onderhandelingen, maar het akkoord bevat geen concrete doelstellingen noch maatregelen.

2.2.2. Knelpunten en uitdagingen

[11] **De uitdaging.** De meeste Europese lidstaten zullen nog een aanzienlijke emissiereductie moeten realiseren om hun Kyoto-doelstelling te halen. Cijfers van het Europees Milieuagentschap geven aan dat de emissies van broeikasgassen met 1,3% stegen tussen 2002 en 2003 in de EU (15 oude EU-lidstaten).² Het paradepaard van het Europees klimaatbeleid is het systeem van verhandelbare emissierechten dat op 1 januari van dit jaar in werking is getreden. In 2006 moeten de doelstellingen voor de tweede fase van het handelssysteem afgesproken worden. Ambitieuze Nationale Allocatieplannen in de verschillende Europese lidstaten zijn noodzakelijk om de Kyoto-doelstellingen te realiseren.

[12] **De 2°C-doelstelling en emissiereducties.** Op de Europese Raad van 22 en 23 maart 2005 werd beslist dat de EU-strategie op middellange en lange termijn moet uitgestippeld worden met het oog op de realisatie van de 2°C-doelstelling:

“Zonder vooruit te lopen op nieuwe benaderingen voor differentiatie tussen partijen binnen een eerlijk en flexibel kader in de toekomst, ziet de EU ernaar uit om samen met andere partijen onderzoek te doen naar mogelijke strategieën waarmee de noodzakelijke emissiereducties kunnen worden verwezenlijkt; in dit verband is zij van oordeel dat voor de groep van ontwikkelde landen reducties van 15-30% tegen 2020 ten opzichte van de referentie in het Protocol van Kyoto moeten worden overwogen.”³

Dit najaar moet dit engagement omgezet worden in emissiereductiedoelstellingen en maatregelen die dan ter goedkeuring voorgelegd kunnen worden aan de EU-lentetop in 2006. De Europese onderhandelingspositie met betrekking tot het toekomstige globale klimaatregime moet dus tot stand gebracht worden. Basiselementen zijn: de onderhandelingen dienen zich af te spelen binnen het UNFCCC kader, met maximale deelname van alle partijen, gericht op de 2°C-doelstelling. Ten slotte is er de voortrekkersrol van de industrielanden in het algemeen en de EU in het bijzonder.

[13] **Een nieuwe impuls voor de internationale onderhandelingen.** Tijdens de lentetop van dit jaar onderstreepte de Europese Raad dat de EU vastbesloten is om de internationale onderhandelingen een nieuwe impuls te geven. Dit houdt in dat de EU het voortouw moet nemen tijdens de COP/MOP⁴ in het najaar in Montréal. De Europese Top van oktober zal conclusies aannemen met het oog op de COP/MOP, die kunnen dienen als ‘basis’ voor de onderhandelingen door de EU in Montreal. De conclusies worden voorbereid door verschillende Raadsformaties (Milieu, Energie en Concurrentievermogen). Enkele elementen voor de ‘onderhandelingsbasis’ zijn: welke vooruitgang kan de EU aantonen op het vlak

2) European Environment Agency, “Increased power production drives EU greenhouse gas emissions up in 2003”, News Release, 21 June 2005.

3) Europese Raad van Brussel van 22 en 23 maart 2005, Conclusies van het Voorzitterschap.

4) In Montréal (Canada) vindt van 28 november tot 9 december 2005 de eerste “Meeting of the Parties to the

Kyoto Protocol” (MOP1) plaats.

Dit gebeurt samen met de elfde vergadering van de “Conference of the Parties to the Climate Change Convention” (COP11).

van strijd tegen klimaatsverandering en welke rol is er voor het energie beleid en de energie veiligheid (o.a. bevoorradingszekerheid).

- [14] **Bunkers.** Ten slotte wordt dit najaar een initiatief van de Europese Commissie verwacht over de rol van de luchtvaartsector in het klimaatbeleid. Het protocol van Kyoto legt geen doelstellingen op voor de broeikasgasemissies uit de internationale lucht- en scheepvaart (vaak ‘bunkers’ genoemd). Eind juli, ten laatste begin september, brengt de Commissie haar mededeling uit over het nemen van maatregelen in de luchtvaartsector om de impact ervan op het klimaat te beheersen. De Commissie zal enkele opties naar voren schuiven (de opname van luchtvaart in het Europees emissiehandelsstelsel, de invoering van taksen op passagiers/kerosine, of vrijwillige akkoorden). De Britten beschouwen deze mededeling van de Commissie als een maatregel voor het bereiken van (middel)langetermijn-doelstellingen.

2.2.3. Oriëntaties Vlaamse standpunten

- [15] **Een geloofwaardig beleid.** Aansluitend bij de knelpunten en uitdagingen die hierboven aangegeven werden, kunnen de volgende aanbevelingen voor een Vlaams standpunt gegeven worden.

In eerste instantie moet Vlaanderen aantonen dat het de doelstellingen die onderschreven werden in het kader van het Kyoto-protocol zal realiseren. Dit is noodzakelijk voor de geloofwaardigheid van het Vlaamse klimaatbeleid, zowel ten opzichte van de Vlaamse bevolking als op de Europese en internationale onderhandelingsfora. In dit verband is de opstelling van een ambitieus nieuw klimaatbeleidsplan van het grootste belang. In overeenstemming met het subsidiariteitsprincipe is het aangewezen dat de reductiedoelstellingen hoofdzakelijk met binnenlandse maatregelen gehaald worden.

- [16] **Financiële middelen voor het zuiden.** Ook de internationale financiële engagementen, die de industrielanden namen in het kader van de Bonn-verklaring, moeten gevaloriseerd worden. Vlaanderen moet aandringen dat België op dit vlak zijn engagementen nakomt. Dit is een van de voorwaarden om de groep landen uit te breiden die verbintenissen willen aangaan.

- [17] **Een post 2012-strategie.** Net zoals op Europees niveau afgesproken werd, moet ook voor het Vlaamse klimaatbeleid het realiseren van de 2°C-doelstelling de leidraad vormen. Dit betekent dat het nieuwe klimaatbeleidsplan een strategie (bestaande uit concrete doelstellingen en maatregelen) moet bevatten gericht op de middellange- en langetermijn. Zowel op Europees als op internationaal vlak wordt er op dit ogenblik zeer veel belang gehecht aan de analyse van succesvolle maatregelen om het toekomstige beleid vorm te geven.

Nu het Kyoto-protocol effectief in werking is getreden is het belangrijk dat er op Europees en internationaal vlak voldoende politieke steun gegeven wordt om tot een effectief post 2012-klimaatregime te komen. Ook Vlaanderen kan en moet hieraan bijdragen.

- [18] **Scheep- en luchtvaartemissies.** Ook de initiatieven m.b.t. de emissies van de scheep- en luchtvaart (de bunkers) moeten met de grootste zorg opgevolgd worden in Vlaanderen. Gezien het belang hiervan voor de economische structuur van Vlaanderen is de nodige waakzaamheid geboden. De keuze van een bepaald instrument (bv. heffing of emissiehandel) alleen is onvoldoende, ook de manier waarop het zal worden geïmplementeerd is cruciaal. De milieueffectiviteit moet hierbij voorop staan gezien de exponentieel stijgende emissies van de sector.
- [19] **De hoge olieprijsen.** De MiNa-Raad wijst erop dat de huidige hoge prijzen een opportuniteit zijn om het energiebeleid bij te sturen vanuit een duurzaamheidsperspectief. Dit houdt in dat de hoge energieprijsen bij voorkeur gecompenseerd worden door maatregelen die energie besparen en hernieuwbare energie promoten. Naast kostenbesparing leidt dit tot een vermindering van de energieafhankelijkheid en de uitstoot van broeikasgasen. Vlaanderen beschikt zelf over de nodige instrumenten om dit te realiseren, maar er moet ook aandacht zijn voor een Europese gecoördineerde aanpak.

2.3. REACH

2.3.1. Situering en evolutie

- [20] **Het chemische stoffenbeleid.** In oktober 2003 diende de Europese Commissie een ontwerpverordening in met de naam REACH (Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen). De Commissie wil hiermee onder meer de informatieverplichtingen voor chemische stoffen gelijk trekken. Momenteel moet er voor chemische stoffen van vóór september 1981 minder informatie geregistreerd worden dan voor stoffen die nadien geproduceerd of geïmporteerd werden. REACH wil daar komaf mee maken en lacunes in de informatie opvullen.

Dit dossier is prioritair voor het Britse voorzittersschap. De Britten hopen tegen de Raad Competitiviteit van 28-29 november 2005 een politiek akkoord te bereiken. Het Europees Parlement, met name de Comités Leefmilieu, Industrie en Interne Markt, zou immers een eerste lezing afronden tijdens de herfst van dit jaar. De definitieve goedkeuring van de verordening REACH is gepland voor half 2007.

- [21] **Registratie, evaluatie en autorisatie.** Eens goedgekeurd, zal deze verordening in de plaats komen van tientallen bestaande richtlijnen en verordeningen en bestaan uit drie grote onderdelen:

- Ten eerste wordt aan de producenten en importeurs van chemische stoffen de verplichting opgelegd om hun geproduceerde of ingevoerde stoffen te laten registreren (hoeveelheid boven 1 ton) bij een nieuw op te richten agentschap. De verplichting voor producenten en importeurs om gegevens te verzamelen, risico's te beoordelen en zelfstandig maatregelen te nemen, verlegt de facto de bewijslast van de overheid naar de industrie. In totaal dienen zowat 30.000 chemische stoffen te worden geregistreerd met een overgangstermijn tot 11 jaar. De niet-confidentiële gegevens ervan zouden door het agentschap openbaar gemaakt worden.
- In een tweede fase voorziet de regeling een proces van evaluatie – enerzijds dossier-evaluatie door het agentschap, anderzijds stoffenevaluatie door het agentschap en/of de lidstaten.
- Als derde onderdeel bepaalt de verordening in welke gevallen een producent, invoerder of *downstream user* een vergunning moet hebben voor het op de markt brengen of het eigen gebruik van die stoffen die als zorgwekkend gelden. Een dergelijke vergunning vereist een voorafgaandelijke risico-evaluatie, die moet aantonen dat het betrokken gebruik weinig risico's inhoudt of dat de socio-economische voordelen opwegen tegen de risico's verbonden aan het gebruik van de stof. De beschikbaarheid van minder gevaarlijke alternatieven dient ook te worden overwogen, dit in lijn met het substitutiebeginsel.

2.3.2. Knelpunten en uitdagingen

[22] **Bespreking in het Europees Parlement.** Een aantal vragen staan nog open in de Europese onderhandelingen: de mogelijkheid van een beginsel van 'One Substance One Registration' (OSOR), de kwaliteitsgarantie bij de registratie, de prioriteitsorde inzake registratie, de informatievereisten bij *low volume chemicals*, de confidentialiteit, de lijst van categorieën zorgwekkende stoffen, de al of niet beperktheid van de vergunning in de tijd, de wenselijke impact van het substitutiebeginsel, de wenselijkheid van een regeling inzake etikettering en de rol van het op te richten agentschap.

De belangrijkste elementen van de rapporten van het Europees Parlement hebben betrekking op de verhoging van de werkbaarheid, de beperking van de last op KMO's en een optimalisering van de balans tussen kosten en baten van REACH.

De Britse compromistekst zal in de mate van het mogelijke elementen overnemen uit de belangrijkste alternatieve voorstellen. Bijvoorbeeld voor wat betreft het eigen Britse OSOR-voorstel met betrekking tot de registratie-fase, zal het voorzitterschap een poging doen om regels voor de kostendeling binnen consortia in REACH op te nemen voor die gevallen waar de industrie niet tot onderlinge overeenstemming komt.

2.3.3. Oriëntaties Vlaamse standpunten

- [23] **Federale bevoegdheid.** REACH is een verordening die betrekking heeft op het op de markt brengen van producten met een mogelijk milieu- en gezondheidsrisico, en op het gebruik van stoffen met een gezondheidsrisico en is dus in belangrijke mate een federale bevoegdheid.
- [24] **Aanbevelingen.** Aansluitend bij de knelpunten en uitdagingen die hierboven aangegeven werden kunnen de volgende aanbevelingen voor een Vlaams standpunt gegeven worden:
- Meestreven naar de afronding van de eerste lezing tijdens het Britse voorzitterschap.
 - Het streefdoel van REACH, nl. de veiligheid en de gezondheid van mens en milieu beschermen en de concurrentiekracht van de EU te behouden en te verbeteren en innovatie aan te moedigen, volmondig onderschrijven.
 - Pleiten voor volledige transparantie in verband met de schadelijkheid van stoffen (inclusief het recht op informatie betreffende de chemische stoffen die aanwezig zijn in producten).

STANDPUNT VOKA EN BOERENBOND

Het VOKA en de Boerenbond onthouden zich bij deze paragraaf en stellen dat er rekening gehouden moet worden met de confidentialiteit van gegevens zoals bepaald overeenkomstig artikel 116 van de ontwerp-richtlijn.

- Voor de meest schadelijke chemicaliën mag enkel een vergunning worden afgeleverd indien geen veilige alternatieven beschikbaar zijn aan een redelijke en vergelijkbare kost. Deze alternatieven moeten redelijk toegankelijk zijn en ontwikkeld op een schaal die implementatie, substitutie onder economische en technisch leefbare condities (cf. definities IPPC-richtlijn) toelaten en de sociaal-economische baten moeten zwaarder wegen dan de risico's veroorzaakt door het gebruik van de substantie.
- Indien substitutie op korte termijn niet haalbaar is, dan zouden vergunningen voor de schadelijkste producten enkel onder strikte voorwaarden mogen toegekend worden en moeten deze vergunning na een bepaalde tijd verplicht herzien worden (cf. milieuvergunningen).
- Betreffende de informatievereisten voor low volume chemicals (1 – 10 ton) dienen de drie geschrapte testen opnieuw ingevoerd te worden.

STANDPUNT VOKA

Het VOKA onthoudt zich bij deze paragraaf en stelt dat het bepalen van informatievereisten niet volumegebaseerd, maar risicogebaseerd dient te gebeuren.

- Het uitbannen (op termijn) van persistente en bio-accumulerende stoffen.⁵

5) Verder bouwend op o.a. de Richtlijn gevaarlijke stoffen (67/548/EEC) werd bij het European Chemicals Bureau (ECB) een specifieke PBT-werkgroep opgericht (Working Group on identification of Persistent, Bioaccumulating and Toxic substances (PBTs) and very Persistent and very Bioaccumulating substances (vPvBs)).

2.4. FINANCIËLE PERSPECTIEVEN

2.4.1. Situering en evolutie

[25] **Het Europese budgettaire kader.** De financiële perspectieven 2007-2013 geven het budgettair kader en de prioriteiten aan voor de volgende jaren van de Europese Gemeenschap. Per beleidsthema worden begrotingsplafonds vastgelegd voor de verschillende jaren. De financiële perspectieven zijn een soort indicatieve meerjarenbegroting. De uiteindelijke effectieve begrotingen worden via de bestaande jaarlijkse procedure vastgesteld.

Aan de grondslag van de financiële perspectieven liggen drie lange termijn politieke prioriteiten: (1) Duurzame ontwikkeling: economische groei, cohesie en tewerkstelling (de Lissabon-agenda en duurzame groei); (2) Het belang van de burgers: vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid; (3) Versterking van de rol van de EU in de wereld.⁶ In het voorstel van de Commissie worden de uitgaven beperkt tot gemiddeld 1,14 % van het Bruto Nationaal Inkomen van de EU over de periode van 2007 tot 2013.

[26] **Britse tegenstand.** De onderhandelingen over de financiële perspectieven 2007-2013 zijn op een ernstige mislukking uitgedraaid tijdens de Europese Top van 16 – 17 juni 2005. Dit kwam hoofdzakelijk door de Britse eis om de korting op hun EU bijdrage te kunnen behouden en hun verzet tegen de financiering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Het is dan ook helemaal niet zeker of het Britse voorzitterschap voor een doorbraak zal kunnen zorgen rond dit thema. De verwachtingen voor afronding van de Europese begroting zijn eerder gericht op het daaropvolgende Oostenrijkse voorzitterschap.

Ingevolge de mislukking van de discussie over het budget van de Unie op het niveau van de regeringsleiders en de staatshoofden, verzandden ook de onderhandelingen over de sectoriële financieringsinstrumenten (de begrotingen van de verschillende beleidsthema's). Dat geldt ook voor de ontwerpverordening LIFE+, het nieuwe financieringsinstrument voor leefmilieu (2.190.000.000 Euro voor de periode 2007-2013).

2.4.2. Knelpunten en uitdagingen

[27] **LIFE+.** Het Britse voorzitterschap voorziet een oriënterend debat over LIFE+ op de Milieuraad van december 2005, maar een politiek akkoord lijkt onwaarschijnlijk. Een bijkomende reden van stagnatie in de onderhandelingen van LIFE+ betreft de meningsverschillen tussen de lidstaten over het toepassingsgebied van de Verordening LIFE+. Het nieuwe LIFE+ instrument zou zich immers beperken tot beleidsondersteunende activiteiten met Europese inslag: een pijler "governance & implementation" (75-80%) en een pijler "information & communication" (20-25%). De Commissie is van oordeel dat de grote inves-

6) EU Commission, Communication "A prosperous Europe: political timetable and budgetary resources for an enlarged EU, 2007-2013", European Parliament, 10 February 2004.

teringen en onderzoekssteun i.v.m. milieu gefinancierd moeten worden uit de budgettaire enveloppes voor andere sectoren via een geïntegreerde aanpak.

- [28] **Natura 2000.** Voor wat betreft Natura 2000 (aanduiding van beschermde gebieden) gaat de Commissie er vanuit dat verdere stappen méér structurele investeringen vereisen in het kader van het cohesiebeleid en plattelandontwikkelingsbeleid. Op dit ogenblik zijn er nog geen garanties dat deze middelen effectief voorzien zullen worden. Onder leiding van Portugal en Spanje, en met brede steun van de nieuwe lidstaten, legden 15 lidstaten, waaronder België, op de Raad van 14 oktober 2004 een gezamenlijke verklaring af om het budget van LIFE+ op te trekken en een natuurbeschermingscomponent op te nemen. Dit is noodzakelijk om maatregelen te financieren die niet betaald kunnen worden via het cohesiebeleid en de plattelandontwikkeling.
- [29] **Eco-technologie.** De financiering voor eco-technologie zou in de toekomst worden ondergebracht onder het Programma voor innovatie en competitiviteit (CIP), meer bepaald onder het subprogramma ‘Ondernemerschap en Innovatie’. Meerdere lidstaten, waaronder België, legden een gezamenlijke nota neer waarin zij ijveren voor een apart subprogramma ‘Eco-innovatie’ onder het CIP, teneinde de financiering van eco-technologie en ETAP veilig te stellen. Eco-technologie is immers erkend door de Europese Top van maart 2005 als een veld waar milieubeleid bijdraagt tot groei en werkgelegenheid. Diezelfde Top heeft de lidstaten en de Commissie opgeroepen om ETAP te implementeren.

2.4.3. Oriëntaties Vlaamse standpunten

- [30] **Duurzame ontwikkeling.** Van de lopende onderhandelingen rond de financiële perspectieven kan gebruik gemaakt worden om het budget van de Europese gemeenschap beter in te schakelen in het beleid voor duurzame ontwikkeling. Dit houdt in dat de EU over voldoende middelen beschikt om dit beleid te financieren terwijl uitgaven die contraproductief zijn afgebouwd of geschrapt worden.

- In eerste instantie veronderstelt dit dat er niet gesnoeid wordt in de voorziene middelen voor het Plattelandontwikkelingsfonds. Op de landbouwbegroting moeten er daarentegen meer middelen overgeheveld worden van de eerste pijler “marktondersteuning” naar de tweede pijler “plattelandontwikkeling”. De huidige verdeling waarbij 85% van het budget naar marktondersteuning gaat, moet beter in evenwicht gebracht worden.

STANDPUNT BOERENBOND

De Boerenbond is het met dit standpunt niet eens.

- Vlaanderen moet het voorstel om het budget van LIFE+ op te trekken en een natuurbeschermingscomponent (Natura 2000) op te nemen blijven ondersteunen. Dit is noodzakelijk om maatregelen te financieren die niet betaald kunnen worden via het cohesiebeleid en de plattelandontwikkeling.

- Ook de cohesiebeleidsinstrumenten (*Structural Funds en Cohesion Fund*) moeten bijdragen aan de realisatie van de Europese doelstellingen inzake milieu en duurzame ontwikkeling en ingezet worden in functie van het ontkoppelen van de economische groei en de milieudruk.
- In het kader van de externe dimensie van de strategie duurzame ontwikkeling is ook een milieuverantwoorde inzet van de fondsen voor ontwikkelingssamenwerking van belang.
- De middelen die besteed worden aan de uitbouw van de Europese weginfrastructuur, de *trans-European transport networks (TENs)* moeten op een grondige en transparante manier onderworpen worden aan een maatschappelijke kosten batenanalyse waarbij de milieukosten op een correcte manier en met een voldoende langetermijnperspectief in rekening gebracht worden. De Raad wijst hierbij op de belangrijke impact die het infrastructuurbeleid kan hebben op de Europese biodiversiteitsdoelstellingen.

STANDPUNT VOKA

Het VOKA onthoudt zich bij paragraaf 2.4.3. en stelt dat de financiële perspectieven in functie moeten staan van groei en jobs.

2.5. STRATEGIE TER VERBETERING VAN DE LUCHTKWALITEIT EN DE NEC-RICHTLIJN

2.5.1. Situering en evolutie

[31] **Thematische Strategie Lucht.** Aanzet van deze strategie was een mededeling, in maart 2001, van de Commissie over het programma “Schone lucht voor Europa” (COM(2001) 245def). De strategie werd op 21 september 2005 gepresenteerd door de Europese Commissie en wordt nu voorgelegd aan de Europese Raad.⁷

De Strategie heeft tot doel een strategisch en geïntegreerd beleid op lange termijn te ontwikkelen om de negatieve effecten van luchtverontreiniging op het leefmilieu en op de gezondheid te beperken. Naast een ambitieniveau en doelstellingen (2020) voor het globale Europese luchtkwaliteitsbeleid bevat de Strategie ook een aantal voorstellen voor maatregelen zoals een norm voor $PM_{2,5}$, een vereenvoudiging van de regelgeving door de integratie de dochterrichtlijnen⁸ en de aanpassing van de rapportageverplichtingen en productnormering voor personenwagens (Euro V) en vrachtwagens (Euro VI) (beide federale bevoegdheid). Het Britse voorzitterschap kondigt aan dat er op de Raad van 2 december 2005 mogelijks conclusies worden aangenomen over de Strategie.

7) Communication from the Commission to the Council and the European Parliament,

Thematic Strategy on air pollution, COM(2005) 446 final, 21 September 2005.

8) Richtlijnen 1999/30/EG, 2000/69/EG, 2002/31/EG en 2004/107/EG en beslissing 97/101/EG.

- [32] **Nationale emissieplafonds.** De Strategie voorziet in een herziening in 2006 van de Richtlijn Nationale Emissieplafonds (NEC).

2.5.2. Knelpunten en uitdagingen

- [33] **Communautaire maatregelen uitwerken.** De timing voor een politiek akkoord over het voorstel tot amendering van de NEC richtlijn is nog onzeker. Verschillende lidstaten dringen er op aan om eerst de communautaire maatregelen (bv. productnorm) uit te werken zodat men een zicht heeft op het ambitieniveau, de kosten en de timing van deze maatregelen. Mede op basis van deze informatie kan het ambitieniveau van de NEC-richtlijn aangepast worden.

2.5.3. Oriëntaties Vlaamse standpunten

- [34] **Aanvullende wetgeving.** Vlaanderen moet ervoor pleiten dat de Strategie luchtkwaliteit vergezeld wordt van wetgevingsvoorstellen i.v.m. de dochterrichtlijnen en productnormen. Een voorbeeld hiervan is de herziening van Richtlijn 1999/32/EG over het zwavelgehalte van bepaalde vloeibare brandstoffen met het oog op een drastische reductie van de zwavelemissies van de scheepvaart.
- [35] **Het vervolg van de NEC-richtlijn.** Voorbereiden en ondersteunen van de implementatie van de toekomstige Richtlijn PM 2,5.

Steunen van het voorstel om eerst werk te maken van de communautaire maatregelen alvorens de ambities van de NEC-richtlijn aan te passen. Vlaanderen moet een proactief standpunt innemen, gezien de slechte luchtkwaliteit in Vlaanderen, en de resultaten van de kosten-batenanalyse. Uit deze analyse bleek enerzijds dat de kosten per capita voor de implementatie van maatregelen ter bevordering van de luchtkwaliteit in België hoog zijn, maar anderzijds ook dat deze kosten significant lager kunnen zijn dan de baten ervan.⁹ Vlaanderen moet er dus voor zorgen dat het vervolg van de Richtlijn zodanig ontworpen wordt dat deze baten ook effectief worden gerealiseerd, en dit via uitvoerbare maatregelen.¹⁰

- [36] **Lucht- vs. klimaatbeleid.** De Raad wijst erop dat er bijzondere aandacht moet gaan naar de overlapping tussen het lucht- en het klimaatbeleid. Hierbij moet vooral gezorgd wor-

9) International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA), A final set of scenarios for the Clean Air For Europe (CAFE) programme, June 2005, CAFE Scenario Analysis Report Nr. 6. (<http://www.iiasa.ac.at/rains/caf.html>).

10) In het huidige systeem (RAINS) worden er verplichtingen per land opgelegd. Een groot land kan daarvoor z'n emissiereductieinspanningen spreiden over verschillende regio's, terwijl een klein land zoals België dit niet kan doen. Dit bete-

kent eveneens dat in het huidige systeem er geen garantie is dat de emissiereducties in onze buurlanden die voor baten in België zorgen (bv. in Rijsel, Frankrijk) ook effectief op die plaats gebeuren.

den dat de maatregelen in het kader van het klimaatbeleid niet ten koste gaan van de luchtkwaliteit.

2.6. BETERE REGELGEVING

2.6.1. Situering en evolutie

[37] **Vereenvoudigen, verbeteren en schrappen.** Het Britse voorzitterschap heeft van “betere regelgeving” een prioriteit gemaakt. Het is de bedoeling van het voorzitterschap om samen met de Commissie de agenda uit te voeren die opgenomen werd in de mededeling van de Commissie “Betere regelgeving met het oog op economische groei en meer banen in de Europese Unie”.¹¹ Sinds enige tijd werkt de Raad Competitiviteit rond dit thema.

Betere regelgeving valt uiteen in drie luiken: (1) vereenvoudiging, zowel op het vlak van volume en complexiteit, van bestaande richtlijnen; (2) verbeterde regelgeving door betere consultatieprocedures en impact analyse van nieuwe wetgevende voorstellen; en (3) het wieden in de reguleringsvoorstellen die door jarenlange blokkade voorbijgestreefd zijn. Via impact evaluaties moeten bijkomende lasten voor het bedrijfsleven en de impact op de concurrentiepositie van de EU gemeten worden.

[38] **Afval en luchtbeleid.** Bij de oefening tot vereenvoudiging op het vlak van leefmilieu worden vooral afvalrichtlijnen en communautaire wetgeving over luchtkwaliteit geïndiceerd. Het gaat de Britten naar eigen zeggen niet om een verlaging van het ambitieniveau van Europese wetgeving. Betere regelgeving houdt volgens hen in dat dezelfde doelstellingen met minder middelen worden bereikt.

2.6.2. Oriëntaties Vlaamse standpunten

[39] **Vrijwaren van het milieubeschermingsniveau.** In het Regeerakkoord 2004 en de Beleidsnota 2004 – 2009 Leefmilieu en Natuur werd veel belang gehecht aan betere regelgeving en rechtszekerheid, o.a. in het milieudomein. In z'n advies over de beleidsnota geeft de MiNa-Raad aan het eens te zijn met het streven naar vereenvoudiging van de milieuregelgeving. Daarnaast wordt gewezen op de noodzaak van een goede toegang tot juridische informatie, voorlichting en vorming voor publiek en ambtenaren, verbetering van de eigenlijke besluitvormingsprocessen en vormen van kwaliteitscontrole voor getroffen beslissingen (o.a. evaluatiestudies).

¹¹ Europese Commissie, “Betere regelgeving met het oog op economische groei en meer banen in de Europese Unie”, COM(2005) 97

definitief, 16 maart 2005.

¹² Europese Commissie, “Extended Impact Assessment of proposal for a directive on services

in the internal market”, Commission Staff Working Paper 12

De MiNa-Raad benadrukt dat Vlaanderen mee moet verhinderen dat de initiatieven rond betere regelgeving, bewust of onbewust, leiden tot een verlaging van het milieubeschermingsniveau of een vermindering van de effectiviteit van het milieubeleid. De evaluatie van de regelgeving op z'n impact op de Europese concurrentiepositie (de "competitiviteitstest") moet op een evenwichtige wijze uitgevoerd worden, rekening houdend met andere legitieme verwachtingen van de maatschappij, zoals de bescherming van de volksgezondheid, het milieu, de biodiversiteit enz. De bescherming van het milieu en duurzame ontwikkeling moeten als centrale criteria meegenomen worden in de initiatieven rond betere regelgeving.

2.7. DIENSTENRICHTLIJN

2.7.1. Situering en evolutie

[40] **Dienstenrichtlijn.** Prioritair voor het Britse voorzitterschap is het ontwerp van Dienstenrichtlijn dat tot doel heeft om de belemmeringen weg te werken die de Europese interne dienstenmarkt in de weg staan. Het ontwerp van dienstenrichtlijn valt grofweg uiteen in twee grote delen: m.n. het vergemakkelijken van de vrijheid van vestiging van dienstverleners (vereenvoudiging van procedures en voorwaarden voor vestiging) en het vrij verkeer van diensten. Dit laatste moet gerealiseerd worden via het 'land-van-oorsprongs'-beginsel. De kern van het 'land-van-oorsprongs'-beginsel is dat de dienstverlener enkel hoeft te voldoen aan nationale bepalingen inzake de toegang en uitoefening van de dienstenactiviteit van de lidstaat waarin hij gevestigd is.

De dienstenrichtlijn wordt als een centraal onderdeel van het Lissabon-proces gezien, dat als doelstelling heeft om van de Europese economie de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie ter wereld te maken. Het ontwerp hanteert hiertoe een horizontale aanpak: het voorziet in een algemeen juridisch kader dat van toepassing is op alle diensten en op alle belemmeringen van diensten. Bijgevolg is het in principe ook van toepassing op leefmilieudiensten (drinkwatervoorziening, afvalophaling en -verwerking, erkende milieudienstverleners, enz.), evenals op alle milieureglementering die betrekking heeft op diensten.

[41] **Het politieke debat.** Sinds de grote politieke tegenstand op Raadsniveau ingevolge acties van Europese vakbondskoepels, ligt de bal in het kamp van het Europees Parlement. Daar wordt een ware amendementenslag gevoerd.

Tijdens de Europese Top van einde maart verklaarden de Raad en de Commissie dat ze de nog vast te stellen amendementen van het Europees Parlement positief zouden volgen, voor zover ze de mogelijkheid tot sociale dumping zouden uitsluiten; voor zover ze de gezondheidszorg en de diensten van algemeen belang zouden uitsluiten van het toepas-

singsgebied van de richtlijn; en voor zover ze een oplossing zouden bieden voor het probleem van controle bij het 'land-van-oorsprongs'-beginsel.

Na stemming in de Commissie IMCO (Commissie interne markt en consumentenbescherming) van het Europees Parlement (voorzien in september – oktober 2005) wordt verwacht dat de plenaire vergadering zal stemmen in eerste lezing tegen oktober – november 2005. Het Britse voorzitterschap hoopt tegen de Raad Concurrentievermogen van 28-29 november 2005 een politiek akkoord te bereiken.

2.7.2. Knelpunten en uitdagingen

[42] **Impact op het milieu.** Met betrekking tot de gevolgen voor het milieu van de Dienstenrichtlijn heeft de Commissie enkel gekeken naar de bijkomende milieudruk door toeneemende economische groei en bijhorende stijging in reizen die het gevolg zal zijn van de vrijmaking van de dienstenmarkt.¹² De Commissie minimaliseert de impact en beweert dat deze teniet gedaan zal worden door het geldende infrastructuurbeleid en een vermindering van het aantal reizen die op dit ogenblik veroorzaakt worden door administratieve procedures.

[43] **Impact op het milieubeleid.** In de evaluatie van de Commissie wordt echter onvoldoende aandacht geschonken aan de impact van de dienstenrichtlijn op de toepassing van het milieubeleid in de lidstaten. Na de vrijmaking van de dienstenmarkt kunnen leveranciers van milieudiensten uit andere EU-landen diensten verrichten waarbij ze enkel rekening moeten houden met de milieuregels uit hun land van oorsprong. Het gevaar bestaat dus dat buitenlandse dienstenleveranciers de lokale milieuregelgeving kunnen overtreden. Dit zal de algemene effectiviteit en aanvaardbaarheid van de lokale (nationale of regionale) milieuwetgeving ondergraven. Daarnaast zal er een aanzienlijke verhoging van de administratieve lasten komen voor de lokale milieu-autoriteiten die de leveranciers van milieudiensten moeten gaan controleren in hun land van oorsprong.

Het is mogelijk om af te wijken van het 'land-van-oorsprong'-principe, maar dit werd op zeer restrictieve wijze geformuleerd in de richtlijn.

2.7.3. Oriëntaties Vlaamse standpunten

[44] **Vrijwaren van het milieubeleid.** Vlaanderen moet op Europees niveau ermee voor zorgen dat de Dienstenrichtlijn niet zal leiden tot een ondergraving van de bestaande milieuwetgeving. De discussie rond deze richtlijn moet aangegrepen worden als een opportuniteit om via politiek debat en besluitvorming, eerder dan via rechtspraak geval per geval, een 'redelijk' en 'gedragen' kader te scheppen voor de vrijmaking van de diensten in de EU, zoals dit bepaald is in het EG Verdrag (art. 49).

[45] **Uitzonderingen op het ‘land-van-oorsprongs’-beginsel.** Met het oog op de bescherming van de volksgezondheid, het leefmilieu en de biodiversiteit is het aangewezen dat alle economische actoren, ongeacht hun land van oorsprong, de lokale (zij het gemeentelijke, regionale of nationale) wetgeving respecteren mits deze in overeenstemming is met het geldend Europese recht. Vlaanderen moet daarom mee pleiten voor de noodzakelijke uitzonderingen op het ‘land-van-oorsprongs’-beginsel. De huidige onduidelijkheid over welke leefmilieudiensten wel en niet vrijgesteld zouden zijn, moet weggewerkt worden.